

MAGYARÁG

1939. Febr. 6

VIII. No. 37

2 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. Bejegy. la Trb.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
Özv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 310—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Bombamerénylet a budapesti Dohány-uccai zsidótemplom péntek esti hívői ellen

A templomból kijövő közönség közé dobott bomba 20 embert megsebesített

Budapest, febr. 4. Péteken este hat órakor a Dohány-uccai zsinagógából kitóduló tömegre ismeretlen tettesek bombát dobtak, amely hatalmas detonáciával felrobbant, leirhatalan pánikot idézve elő az isentiszteletéről gyanútlanul távozó hívek között. A budapesti rendőrség készültségre riadóautón szállt ki a helyszínére. Ugyancsak kiszálltak több autótól a mentők is akik a sebesülteket elsősegélyben részesítették, majd a kórházba szállították őket. A rendőrség gyors közbelépése folytán a nyugalma rövidesen sikerült helyreállítani, a tetteseknek azonban a hatalmas zűrzavarban sikerült elmenekülniök.

A hivatalos megállapítás szerint a robbanásnak tizennégy sebesültje van. Egyik közülük súlyosan sérült meg. Ez állítólag egy, a bejáratnál lépcsőn terítőkódoló koldus, akinek személyazonosságát nem sikerült még megállapítani. A robbanás nyomán irratottos pánik keletkezett úgy a kitódulók, mint a templomban maradtak között, akik egymást taposva igyekeztek menekülni. A templomban levőket Hevesi főrabbinak sikerült megnyugtatni és a nyugalom megőrzésére való felhívás nyomán a templomban helyreállt a rend.

Az első vizsgálat megállapítása szerint két úgynevezett lojásgránátot dobott a templomból távozókra. Szemtanuk közlése szerint a tettesek ketten voltak, akik templom közelében előre elhelyezkedtek és a megfelelő pillanatot várta a merénylet végrehajtására. A meggyújtott gránátokat mintegy 8—10 lépésnyi távolságra dobta a hívek közé. A két gránát oly hatalmas detonációval robbant, hogy még a zsinagóga mögött levő

házak ablakai is betörték. — Az egyik gránát a harmadik lejárati lépcsőre esett és azt felszakította, a másik az előcsarnok előtt robbant fel.

Egy őrszemes rendőr a templom közelében közvetlenül a merénylet után egy futóalakot fogott el, aki gyanúsán viselkedett. Az elfogott áthatatosan tagad.

Ujabb jelentések szerint a

merénylet alkalmával huszan sebesültek meg, ezek közül négynek az állapota nagyon súlyos, tizenheten könnyebb-súlyosabb sebesülést szenvedtek. Rendkívül súlyos sérüléseket szenvedett Vajda Adolt 71 éves magánzó, dr. Hönig István 65 éves főorvos, Vermes Antal 45 éves utazó és Szántó András 30 éves kereskedő, akiket a Rókus kórház-

ban ápolnak. Könnyebb-súlyosabb sérüléseket szenvedtek, Lukács Zsigmond 31 éves magánzó, Agisz Herman 81 éves kereskedő, Mérő Jenő kereskedő, 31 éves felesége, Hajdu József 17 éves tanuló, Gara Géza 61 éves illatszerész, Stern Ignác 72 éves magánzó, Boniczar Alfréd 62 éves magánzó, Schiff Ignác 38 éves tisztviselő, Glöckner Bernát magánzó, Strasszer Sándor, Weisz László 27 éves kereskedő, Engel Hermann magánzó, Molnár János 46 éves kereskedő, Weisz Jakab kereskedő 38 éves felesége, Zsuglér Tibor 24 éves kérésztész és Ullmann Zsigmond 65 éves magánzó.

A merénylet ügyében az éjszaka folyamán tovább folyt a vizsgálat és több letartóztatás történt. A letartóztatásokról azonban és a gyanúsítottak nevééről nem adtak ki jelentést.

„Titkos” választás Kárpátalján

A nemmel szavazók kötelesek bejelenteni lakcímüket

Budapesti jelentés szerint, a napokban lezajló kárpátaljai választásokon, amelyeken tudvalevőleg csak egy lista szerepel, csak igennel és nemmel

lehet szavazni. A választás titkos lesz, de azoknak, akik nemmel szavaznak, be kell mondani nevüket és lakáscímüket. A vidék valamennyi fonto-

sabb pontjait megerősített katonai őrszemek őrzik, nehogy a választások során zavargásokra kerülhessen sor.

Roosevelt köztársasági elnök négy pontban foglalta össze az Egyesült Államok külpolitikáját

Washington, febr. 4. Roosevelt köztársasági elnök az újságírók előtt kifejtette az Egyesült Államok külpolitikájának alapelveit. Kijelentette, hogy azok a hírek, mintha ő azt mondta volna a külügyi bizottság előtt, hogy Amerika határai Franciaországban, vagy a Rajnánál vannak, erőszakolt hazugságok. Az amerikai külpolitika négy alapelve a következő: Az Egyesült Államok elvéne van minden őt közvetlenül nem érdeklő szövetségnek, az Egyesült Államok fenn akarja tartani minden állam-

mal a nemzetközi kereskedelmet, minden erőfeszítést megtesz a fegyverkezések csökkentésére, vagy kionlatozására és végül az Egyesült Államok híve az összes nemzetek gazdasági, társadalmi és politikai függetlensége békés fenntartásának. Hangoztatta, hogy az Egyesült Államok külpolitikája nem változott és nem fog megváltozni. A kongresszus több tagja és több amerikai lap hamisan állította azt be. Nagy elégedetlenségét nyilvánította ezzel a sajtóval szemben. Rá-

mutatott az íróasztalán levő újsághalmazra és így folytatta:

— Ezekben a lapokban nincs egy hír, vagy egy cím se, mely ne mutatna hamis beállítást. Az Egyesült Államok politikáját világosan kifejtettem a kongresszushoz intézett üzenetemben. Ez a politika egyszerű és nincs semmi hozzátenni való.

Időjárás

Derült idő, reggeli fagyok kal.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

Az elátkozott Kramer család,

amelynek minden tagja nyomorék, csak a piaci rőfös bódét kéri vissza Várad polgármesterétől

A Krámer család mindent megpróbált, kérvényeik az összes fórumokat bejárták és seholsem találtak meghallgatásra. A jóindulatból csak ígéretre tellett, elintézésére már nem. Most még egyszer hallatják a szavukat. Egy óriási kérvény minden szavuk. Talán elintézését nyer most — okmánybélyeg nélkül is.

A tényállás rövid, de — megrázó. A piac rendezése során az összes piaci árusokat kitelepítették és számukra új helyet jelöltek ki. Ezek között a piaci árusok között volt Krámer Jenő is. A piaci árusok helyzetével más alkalommal foglalkoztunk már. Ez a Krámeré azonban egyéni vagy nem is — családi tragédia. A tragédia főszereplője dr. Winkler Tiborhoz intézett rövid levélben ismerteti a helyzetét:

Az éhhalálra ítélt ember levele.

„Egy sorsüldözött ember sorai ezek. Olyan helyzetben vagyok, hogy három éve egyáltalán nem tudok járni a lábamon és most azt a kis egzisztenciámat is, amit akkor teremtettem magamnak, amikor még tudtam járni, elvesztettem és így a szó szoros értelmében valósággal éhhalálra vagyok ítélve. Igaz, én a magam részéről nem bánám, akármilyen formában is jönne, csak már jönne, de hát én nem magam vagyok, van egy beteg öreg édesanyám, van egy tehetetlen hugom és van egy öcsém, aki — szintén nem tud segítség nélkül járni.

Hogy a tárgyra térjek, én egy barakkot béreltem a várostól és ott meg volt alapítva a mi egzisztenciánk. Már tudniillik leginkább azok a vevők vásároltak ott, akik minket pártfogoltak a vásárlásaikkal. És most minden kérésünk és érvelésünk dacára kitétek bennünket. Így elvesztettük kereseti lehetőségünket, és a legsötétebb jövő előtt állunk, mert oda, ahova tenni akarunk benünket, az nekünk, tehetetlen embereknek a tehetésségek között, egyértelmű a biztos pusztulással. Felmerült részemről olyan megoldás, amit a város sem kifogásolt — Eichner mérnök ur szerint is megengedhető, — de mivel mi tehetetlen, mozgásra képtelen emberek vagyunk, arra kérném doktor urát, hogy vállalja el ennek a dolganak az utánajárását és az ügy elintézését. Reméljük, hogy nagy bajunkban nem fog cserben hagyni. Maradtam...”

A szívhez szóló levélben annyi tragédia zsufolódik össze,

hogy szinte nem is tűnik valószínűnek. Pedig minden szava valóság.

Az elátkozott család.

A levél élő szereplői a General Mosoiu utca 3 szám alatt laknak. Krámerék. Mindenki ismeri őket. A nyomorék család.

A szoba-konyhás lakásban

mindenki odahaza van. A négytagú család két férfitagja az asztal mellett ül. A leány a toloszékben van, az anyjuk pedig az ágyban fekszik...

A két férfi kényelmesen elhelyezkedik a széken, a fejüket hátravejtik, a lábukat előre és a hasuk kidülledve számol be a testvérek semitűnéséről. Pedig nem a büszkeség vétele fel velük ezt a pozitúrát, a

Egy régi tragédia története

— Az édesapám festő és mázoló volt. Jókeresű, jó munkás. Negyven évvel ezelőtti történet, amikor a kaszárnyát építették. Az Aradi uti első kaszárnya lovardájának a plafonját festették, amikor borzalmas szerencsétlenség történt a lovardában. Az állás leszakadt, az édesapám a földre zuhant, a deszka ráesett és reáesett egy munkástársa is.

Az édesapám súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett, a társa lábát törte. A másik munkás rövidesen felgyógyult, de néhány hónap múlva kiengedték a kórházból az édesapámat is. Rövidesen meg nősült, de nemsokára kiderült, hogy nem gyógyult meg teljesen. Sőt...

— Akkoriban az orvosi tudomány még nem állott azon a fokon, mint ma. Nem tudták megmondani, hogy a betegség öröklődik és a szüleimnek három gyermekük született.

Mint kis gyermekek, rendszeren nőtünk fel. Nem látszott rajtunk a betegség. Amint mondtam, rajtam 14 éves koromban ütődött ki. Akkor kezdődött meg a kálváriánk.

Az ágy felől száraz köhögés

hallatszik. A beteg anyja ziháló tüdeje tesz pontot az egyes mondatok után.

A beteg család szerény kérése.

— Mikor az üzletből kikerültem, — 1913-ban — a város, — hogy fenntarthatnám magam — engedélyt adott, hogy a piacon árulhassak. 1918-ban ipart váltottam és azóta iparigazolvánnyal dolgozom.

Később felépítették a barakkokat és ekkor egy sarokhelyiség üresen maradt. Semmi sem volt használható, belül nem volt hely — bérbeadták nekem. Én egy asztalt csináltattam be, egy sátorfát építettünk és 11 éve dolgozom a helyen. Ahonnan most kitétek...

Pedig közben családfenntartó lettem. Az édesapám meghalt, a család többi tagjai keresetképtelenek. Három éve én is az lettem. Azóta a betegségem súlyosbodott és nem tudom elhagyni a szobám. Az öcsém segítségével még tud közlekedni. Mióta én nem tudok kimenni, ő árusít helyettem.

— Dolgoztunk, ahogy bírtunk. Igyekeztünk megélni

ugy, ahogy lehetett. A legszerényebb igényekkel. Így is csoda volt, hogy kikerestük a legszükségesebbeket. És most nincs semmi. El kellett hagyni a barakkot, mi pedig nem tudjuk elfoglalni az utat...

— Kértük a városi vezetőséget, hogy hagyjanak meg bennünket a régi helyen. Ott nem lehetett. Azután találtunk egy másik helyet. Azon az épületen, amelyet a mészárosok részére alakítottak át, marad egy sarok hely, az nem esik bele sem a gyalogjáróba, sem az uttestbe, ott felépíthetnénk egy bódét, amelyet a város megkövetel és — dolgozhatnánk tovább.

— Remélem, hogy ez a kérésem Chirila polgármester úr fülébe jut és intézkedni fog. Kedvezően. Múltánosan. Meg kérném, hogy fáradjon ide ki hozzánk és tartson „helyszíni szemlét”. Egész biztos, hogy kedvezően döntene... (1. 1.)

— Orvosi hír. Dr. Pollákné Wittenberg Rozi, fogorvosnő specialista rendeléseit Cosbue uca 2. alatt megkezdte.

Falapáttal úgy megverte édesapját, hogy az meghülyült

A tárgyaláson jelekkel közölte a bírósággal, hogy megbocsátott fiának

Pétevárad, febr. 4. A törvényszék tegnap nagyon érdekes ügyben hozott ítéletet. A vádlottak padján Finezán György 25 éves földműves állt, aki a vád szerint egy falapáttal olyan súlyosan verte fejbe édesapját, hogy a szerencsétlen ember meghülyült.

A vádlott elmondta a tárgyaláson, hogy amikor vőlegény volt leendő apósa 10 hold földet hozományt ígért leányának. Az esküvő előtt pár nappal kijelentette édesapjának, hogy addig nem veszi el a leányt, amíg

a hozományt meg nem kapja. Apja azonban rátámadt, majd kérte, hogy ne csináljon botrányt, esküdjenek meg, a földet majd megkapja később.

Meg is esküdtek, de apósa nem akarta átadni a tíz hold földet. Édesapja sűrűn járt hozzájuk és egy alkalommal arra akarta rábeszélni, hogy zavarja el feleségét, ha nem kapja meg a földet. Ő azonban nem volt hajlandó erre, mert már nagyon megszerette az asszonyt. Emiatt apjával mindig veszekedtek.

A kritikus napon édesapja

durván rátámadt, majd ütlegelni kezdte. Ő védekezni próbált, majd amikor látta, hogy apja a földre teperi, felkapta a keze ügyébe eső falapátot és azzal sújtott az öreg fejére akit előtört a vér.

A tanúk között kihallgatták a sértettet is, aki jelekkel a dadogó beszéddel adta a bíróságnak tudtára, hogy fiának megbocsátott. Ezt tekintetbe véve a törvényszék csak négyhavi fogházbüntetéssel sújtotta a vádlottat, aki megnyugodott az ítéletben.

Öt napon belül minden háztulajdonos és főbérlo köteles bejelenteni lakóit és albérloit

**A nagyvárad rendőrség hivatalos hirdetménye.
Milliók bírság a kihágókkal szemben**

A lakók és albérlok kötelező bejelentéséről a nagyvárad rendőrség az alábbi hivatalos hirdetményt adta ki:

HIRDETMEY

Mi, a biharmegyei csendőrlégió parancsnoka, a Monitorul Oficial 1939. február elsejei 26. számában megjelent 503. rendelet törvény első és második szakaszának, a háztulajdonosok és főbérlok kötelezőségeinek megfelelően

elrendeljük:

1. Nagyvárad város területén lakó minden ingatlantulajdonos és főbérlo a jelen rendelet megjelenésétől számított öt napon belül az illetékes rendőrségi körzetnél köteles egy táblázatot letenni, amely a következőket tartalmazza:

- A bérlok teljes neve,
- családi állapota,
- születési helye,
- születési éve, hónapja és napja,
- foglalkozása,
- hol üzi foglalkozását,
- katonai helyzete (van-e, vagy sem katonai irata),
- be van-e jelentve a lakás nyilvántartóban,
- előző lakhelye és a beköltözés dátuma,
- megjegyzések.

A táblázat benyújtásával egyidejűen be kell mutatni a táblázaton szereplők következő iratait: rendőrségi bejelentő lap, katonai irat és foglalkozását igazoló irat.

2. Ugyanezen kötelezettsége van mindazoknak, akik butorított szobát, gy ágyat adnak bérbe, vagy pedig fizetés nélkül vendégül látnak bármely címen más városbeli, vagy akár helybeli személyeket.

3. Minden bérlo- vagy albérlo változást 24 órán belül be kell jelenteni, a bérbeadást, vagy albérletbe adást követően a fent közölt igazoló iratokkal együtt.

4. Az 1. pont alatt foglalt táblázat 2 példányban készítenendő el, az egyik benyújtandó a rendőrkörülethez, a másodikat pedig megőrzi az ingatlan tulajdonosa, vagy igazgatója és ellenőrzés esetén bemutatandó.

5. 100.000 lejtől 2 millió lejtig terjedő büntetésben részesülnek mindazok, akik nem teszik meg az 1., 2. és 3. pontban foglalt nyilatkozatokat, vagy kiderül, hogy olyan bérloket tartanak, akik körözés alatt állanak, vagy in contumaciam elítéltek.

Ha valaki az 1. 2. 3. pontban foglalt kimutatásokat csak elnézésből nem közli, és bérloei nem állanak körözés alatt, a bírság 3000 lejtől 10 ezer lejtig terjed.

6. Jelen rendelet végrehajtásával a rendőrkörületek vezetőit bizzuk meg, akik a legszigorúbb ellenőrzést gyakorolják és a kihágók ellen jegyzőkönyvet vesznek fel.

A rendeletet Paruc csendőrezredes írta alá.

Miután a rendelet megjelent, már

ma vasárnapról kezdve benyújthatók a kimutatások az illetékes rendőrkapitányságon.

Helyesen teszi mindenki, ha másodpéldányát amelyet meg kell őrizni, szintén bemutatja és láttatja a rendőrkörületnél.

Halasztást kér a Háztulajdonosok Szövetsége

A Háztulajdonosok Szövetsége képviselőjében dr. Pop Romul helyettes elnök pénteken távirati kérvényt intézett

lamandi igazságügyi miniszterhez. Ebben kifejtette, hogy a Monitorul Oficial február 1-i száma, amelyben a bérloei beje

Vendéglő, ahol a tulajdonos husát találják fel a vendégnék

Egy szalonikii vendéglősné szeretője segítségével meggyilkolta férjét és a holttestet kifőzte levesnek

Páris, febr. 4. A „Vu” című francia lap fantasztikus esetről számol be görögországi tudósítás nyomán. Szalonikiben

régi vendég.

Az elmúlt hetekben egy ilyen régi vendég tért be a vendéglőbe és levest kért.

Meghülés és Grippa

Joachim Xanthopoulos és felesége, jömeneteli vendéglőt tartottak fenn és boldogan éltek. Egy évvel ezelőtt azonban megzavarta a boldogságot Derestepean Arzen, a vendéglő új örmény szolgálja. A szolgál nagyon szép fiú volt — és a házastársak között napirenden voltak a veszekedések. — Joachim azzal vádolta a feleségét, hogy a legjobb falatokat a szolgának adja és vele — a férjvel — végezteti el a nehezebb munkákat. Később Joachim elkeseredésében ivásra adta fejét. Egy szép napon azután Joachim eltűnt. Az asszony a rendőrségre sietett és jajongó hangon feljelentést tett eltűnése miatt. Bemutatta eltűnt férje fényképét és az összes görögországi rendőrségek nyomozni kezdtek az eltűnt Joachim után. A „bánatos” asszony a vendéglőben is kifüggesztette Joachim fényképét, de közben közölte és a szép örmény szolgál között egyre lángolóbb lett a szerelem, úgy hogy a vendéglőt is elhanyagolta és alig tévedt be egy-két

Amint javában kanalizta a levest, egyszerre rémülten hőkölt vissza. — Kanálába egy aranyfog akadt.

A vendég agyában rémes gyanu támadt. Ránézett az eltűnt Joachim falon függő fényképére. Joachim a képen mosolygott, aranyfoga kicsillo-

lentési kötelezettséget megállapító rendelet törvény meghirdetése, csak február hó 3-án érkezett Váradra. Ekként tehát a bejelentések beadására meg szabott 5 napos határidő nagyobbik fele eltelt, a még hátralevő 2 nap pedig nem elég arra, hogy ez alatt a város összes háztulajdonosai és főbérloei bejelentéseiket meg szerkeszthessék és a hatóságokhoz beadhassák. Ezért a bejelentési határidő meghosszabbítását kérte.

Ugyancsak a Háztulajdonosok Szövetsége képviselőjében dr. Lengyel Zsigmond ügyvezető elnök dr. Zigre Miklós a Szövetség elnökét, kultusz miniszterre kinevezetése alkalmából táviratilag üdvözölte és egyben azt kérte, hogy a miniszter a Háztulajdonosok Szövetsége iránt eddig tanúsított jóakarát a Szövetség tagja és ekként a város polgárai érdekei megvédése szempontjából továbbra is megőrizze.

A vendég a rendőrségre rohant és közölte gyanuját. A rendőrfőnök eleinte azt hitte, hogy bolonddal áll szemközt de a vendég állhatatos kérésére mégis kiküldte rendőreit hogy tartsanak házkutatást. A házkutatás döbbenetes eredménnyel járt.

A jégsekreényben embertestrészeket, lábakat, karokat, bordákat találtak. Rövid faggatás után az asszony bevallotta, hogy ő ölte meg férjét, azután Arseny darabolta fel a holttestet, mert nem tudták, hogyan szabaduljanak meg tőle. Ugyancsak a szép szolgálte volt, hogy a hulladarabokat lassan-lassan főzzék meg és találják fel a vendégeknek.

A vendéglősné és szeretője most a börtönben várják, hogy a bíróság ítéletet mondjon bűntudásuk felett.

Agyonlőtte magát a constantai ezredesné gyilkosa

(București.) Beszámoltunk arról a kegyetlenséggel elkövetett gyilkosságról, amelynek áldozata Popescu constantai ezredes feltűnően szép fiatal felesége volt. Mint ismeretes, a fiatal ezredesné tisztiszolgálja, Pavel Ciucu szadista kegyetlenséggel megölte és fejével darabokra vágta. A rendőrség a csendőrséggel karöltve széleskörű nyomozást ve-

zetett be a gyilkos tisztiszolgáló kézrekerítésére, aki a gyilkosság után nyomtalanul eltűnt. A bucurestii csendőrlégió emberei lépcsőről-lépcsőre keresték a gyilkost, aki a Bucuresti mellett levő, ugynevezett Vöröserdőbe menekült. Ma reggel a csendőrök rátaláltak Ciucu Pavel holttestére. A kéjgyilkos a gazdájától ellopott revolverrel főbelőtte magát.

Roosevelt beszédétől hangos a világsajtó

Tiltakozik a német sajtó, helyeselnek a demokráta államok lapjai

Roosevelt, az Egyesült Államok köztársasági elnökének a szenátus hadügyi bizottsága előtt tett nyilatkozata a nemzetközi politikai élet és világsajtó fő témája. Az elnök a leg határozottabban kijelentette, hogy az Egyesült Államok minden erőforrásával segítségére siet az esetleg megtámadott demokráciáknak s nyilatkozatáról hosszú cikkek jelentek meg az amerikai sajtóban. — Roosevelt kijelentéseinek pontos szövegét csak az amerikai bizottság tagjai ismerik, kétségtelen azonban, hogy az amerikai lapok indiszkrécioja szándékos volt és mintegy a tengerentúlról küldött válasz akart lenni Hitler beszédére. Ezt egy német félhivatalos közlés is így látja. Az a kijelentés, hogy Amerika határai a Rajnánál védendők meg, mutatja, hogy Amerika végleg ki akar lépni elszigetelődési politikájából s így az elnök nyilvánvalóan maga ellen zúditja az amerikai ellenzéket, az európai ügyekbe való benemavatkozás híveit. — Több európai lap egyenesen úgy látja, hogy Roosevelt nyilatkozatát belpolitikai okok miatt tette meg.

A nyilatkozat nyomán támadt sajtóvihart az alábbiakban ismertetjük.

1. A németek

Berlinből jelentik, hogy Roosevelt elnök azon nyilatkozata, hogy háboru esetén az USA határa Franciaország lenne, nagy megütközést és felháborodást váltott ki Berlinben. A sajtó rendkívül éles cikkekben foglalkozik a nyilatkozattal. A Berliner Börsenzeitung így ír: „Nagyon érdekes, hogy Roosevelt elnök éppen akkor nyilatkozik így, amikor a feszültség Hitler és Chamberlain nyilatkozataira nyomán enyhült. Mások előtt feltűnést keltene a dolog, de mi régen tudjuk már, hogy kikkel állunk szemben.

Azzal az amerikai zsidó nagy tőkével, amely most is arra les, mint a világháboru folyamán, hogy hogyan lehetne egymásnak ugrasztani az országokat

és hogyan lehetne learatni a háborús konjunktúra mezején termett gyümölcsöt. Németország felháborodással fogadta első pillanatban a kihívást, de most azt az öröm váltotta fel, mert az Egyesült Államok jelenlegi vezetősége bemutatkozott a világnak a maga valóságában.

Cikkének befejező részében így ír a Börsenzeitung:

Roosevelt háborús hurokat penget, hogy a demokráciák

keresztshadjáratát szabadítsa rá a totális országokra.

E beszédekkel lépésről-lépésre arra akarja rábírní Angliát és Franciaországot, hogy hagyjanak fel a Németországgal és Olaszországgal folytatott békepolitikával. Hangsúlyozva, — hogy az amerikai határokat Franciaországban kell megvédeni, Roosevelt nem számol a Ribbentropp és Bonnet által nemrégén aláírt nyilatkozattal, amely kifejezésre juttatta, hogy Franciaország és Németország között nincs többé hátréprobléma.

2. Az amerikai sajtó

Az amerikai sajtó viszont nagy elismeréssel és lelkesedéssel kommentálja Roosevelt beszédét. Egyértelműleg azt írják, hogy az Egyesült Államoknak nemcsak gazdasági, de stratégiai szempontból is felbecsülhetetlen értékű, hogy ennél több amerikai hadirepülőgép teljesítsen szolgálatot Angliában és Franciaországban.

„Boldogok vagyunk, — írja a New York Times — hogy Roosevelt államfő elhatározásából hadigépeket szállíth-

tunk az európai demokratikus hatalmaknak. Ezzel a ténykedéssel elsősorban birodalmunknak teszünk szolgálatot”. A lapok egyébként azt is megírják, hogy Roosevelt ingyen szállítja a hadigépeket Európába és költségüket a valuta stabilizációs alap óriási nyereség feleslegéből fedezi. — Eddig ugyanis az a hír volt elterjedve, hogy Franciaország és Anglia arannyal fizetnek a repülőgépekért.

3. Az angol sajtó

Londonból jelentik, hogy az amerikai sajtónak Roosevelt elnök beszédéről adott beszámolója óriási visszhangot keltett az angol sajtóban. A Times newyorki híradás alapján jelenti, hogy semmi ok sincs azt gondolni, miszerint a New York Timesnek Roosevelt elnök beszédével kapcsolatos cikke, lényegében nem fedi Roosevelt elnök magatartását.

A Daily Telegraph washingtoni tudósítás alapján jelenti, hogy a jelentésekből még nem derül ki az, hogy Roosevelt teljes lendülettel győzelemre juttatja-e az általa régen képviselt politikát, mely a támadó

nak nyújtandó erkölcsi és anyagi támogatás megtámadásából áll. Ha indiszkrécioró van szó, úgy senkinek sincs bátorsága sajnálatát kifejezni mert olyan kérdést hoztak az emberiség tudomására, mely életbevágóan érdekli a világ jövőjét.

4. A francia sajtó

A Havas távirati iroda jelentése szerint a csütörtöki francia sajtó nagy részletességgel kommentálja Roosevelt elnöknek a szenátus katonai bizottsága előtt elhangzott beszédét. A Le Jour felteszi a kérdést: vajjon az a tény, hogy Roosevelt elnök szükségesnek látja országának az európai demokráciák segítségnyújtását egy eljövendő háborúban, nem állítja-e meg az önkényuralmakat a háboru lejtőjén?

A Petit Parisien Baldwinnek azzal a kijelentésével foglalkozva, hogy Anglia határa a Rajnánál van, megjegyzi hogy Amerika még távol áll attól, hogy erre a megállapításra jusson, de sokkal hamarabb, mint hinnék, eljuthatnak Rómáig és Berlinig, ha a helyzet súlyosbodása úgy hozná magával. Természetesen Roosevelt elnök nem gondol pillanatnyilag arra, hogy országa beleártsa magát egy esetleges európai konfliktusba. De az Egyesült Államok fegyverkezési egy esetleges segélynyújtás érdekében, amely óriási tartalékokat bocsátana rendelkezésre az európai demokráciák számára, ha eze ket támadás érné.

Szerelmi dráma Eszéken

Lelőtte menyasszonyát, majd maga ellen fordította a fegyvert

Eszék, febr. 4. Tegnap délután megdöbbentő gyilkossági és öngyilkossági kísérlet történt Eszéken. Kolák Lajos asztalossegéd az alsóvárosi vashíd közelében revolveréből háromszor menyasszonyára, Auinger Gretára lőtt, majd maga ellen fordította a fegyver csövét és

két golyót eresztett mellébe. Kolák pár nappal ezelőtt összeveszett menyasszonyával. Ez annyira elkésztette, hogy végzetes tette határozta el magát. — Öngyilkossága előtt azonban menyasszonyával is le akart számolni. Megleste a mit sem sejtő leány, amint ha-

zafelé tart és közvetlen közelről háromszor rálőtt.

A golyók a leányt súlyosan megsebesítették és nincs remény életbenmaradásához. Kolák sebesülése nem életveszélyes. Mindkettőjüket kórházba szállították.

Gyilkolni akart a tilosba tévedt tehén miatt

Egyhavi fogházra ítélték a bestiális pásztorfiút

Nagyvárad, febr. 4. Balogh János még nincs 17 éves és — embert akart ölni. Ezen a címen ítélte el a fiatalokruak bírósága is. Még két esztendővel ezelőtt történt, hogy Balogh János kinn legeltette a tehenet Nagymás község határában és ott játszottak a környéken a falubeli gyerekek is. A fiatalember a földön heverésztett, amikor észrevette, hogy az egyik tehene betévedt a lucernásba. Az ott jászadozó gyermekek közül rászólt Dumitru Mózes 8 éves gyereke és ráparancsolt, hogy hozza ki

a lucernásból a tehenet. A kisfiu nem volt erre hajlandó és Balogh János éktelen haragra gerjedt. Megfogta a kis gyereket, a karikás ostor száját a nyaka köré csavarta és a gyereket a szíjával fogva felakasztotta az ott levő kunyhó egyik ablakára. Ezután — mint aki dolgát jól végezte — elment, hogy kihajtsa a tehenet a lucernásból.

A kisfiu társai Torje János és Craciun Illés 8—9 éves gyerekek messziről látták, hogy Balogh mit csinál. Amikor elment odaszaladtak és levágták

a szíjról a fiatal gyereket, aki addigra már elvesztette az eszméletét.

A fiatal gyereket a falubeliak segítségével nagynehezen sikerült eszméletre téríteni, Balogh János ellen pedig megindult az eljárás. A fiatalokruak bírósága bűnösnek mondta ki Baloghot és egy hónapi fogházbüntetésre ítélte. Felebbzés folytán a tábla foglalkozott az ügyvel. A tábla azonban elutasította a felebbzést és helybenhagyta az egybűnös fogház ítéletet.

Felfüggesztették -- öngyilkos lett

Orsova, febr. 4. Az orsovai adóhivatalban egy váratlan ellenőrzés több szabálytalanságot állapított meg. A szabálytalanságok miatt eljárás indult Targu György adóhivatali főnök ellen akit a vizsgálat befejezéséig felfüggesztettek állásából. Targu a napokban hazautazott szülőfalujába, Dunaorbágyra, a hozzátartozói észrevették, hogy rendkívül izga-

tottan és idegesen viselkedik. Amikor egyedül maradt a szobában, revolverével szíven akarta magát löni. Egyik testvére belépett és gyorsan megakasztotta a karját. A golyó célt tévesztve, bal felsőkarjába hatolt. A sebesültet Orsovára szállították, majd bevitték a lugosi kórházba, ahol az elűzkösödött seb miatt sérült karját vállból amputálni kellett.

Zárt tárgyaláson hallgatták ki a kolozsvári légionárius-per fővádlottját

A tárgyalás előtt közölték Stefanescu Goanga igazi merénylőinek nevét

Kolozsvár, febr. 4. Jelentetük, hogy a katonai törvényszék megkezdte a légionárius-per tárgyalását.

Az igazi gyilkosok.

A tárgyalás megkezdése előtt közvetlenül bevezetik a per vádlottait. Ötvenkilenc légionárius közül ötvenöt van jelen, a távollévők között szerepel Veres Laurentiu, az erdélyi terrorista mozgalom vezére és Horia Simu, aki ugyan csak vezető szerepet töltött be a szervezkedésben. A jelenlevő vádlottak között különös érdeklődéssel fogadják Aurel Lăscăianu és Pop Joan egyetemi hallgatókat, akik mint az közvetlenül a tárgyalás előtt nyilvánosságra került, a Stefanescu Goanga professzor elleni merénylet tényleges tettestei voltak.

Pergálló kifogások.

Ezután Rebreanu Traian véde emel pergálló kifogást Dan Joan nevű védencével kapcsolatosan, akinek tetjét a katonai ügyészség vétségnek minősíti és így nem vonható felelősségre a törvényszék büntetőtanácsa részéről. Több más véde is csatlakozik a kifogáshoz, kérve a perben összpontosított különböző akciók egymástól való szétválasztását.

Dr Blebea katonai ügyész replikájában az ügyek egyesítését tartását kéri, miután ilyen irányú akcióról van szó, — amelynek célja a demokratikus államrend megdöntése és totális állam létesítése volt.

Félhat órakor a katonai törvényszék a pergálló kifogások ügyében tanácskozássra vonul vissza.

Visszautasítják a pergálló kifogást.

Rövid tanácskozás után a bíróság visszautasítja a védelem pergálló kifogását és illetékesnek mondva ki magát a tárgyaláshoz. Negulescu elnök bejelenti, hogy

a távollévő tanúk ügyében a tárgyalás folyamán fognak dönteni.

Tagad az első vádlott.

Ezután sor kerül a vádlottak kihallgatására. A vádlottakat kivezetik a tereméből és elsőnek Boje Stefan egyetemi hallgatót szólítják be, aki tudvalevőleg Veres Laurentiával, a dikákszervezet elnökével együtt kijelölte a merénylet végrehajtására kiszemelt egyéneket. Negulescu elnök felteszi a kérdést a vádlottnak, hogy fenntartja-e azt a vallomását, amelyet a rendőrség előtt, majd később a katonai vizsgálóbíró előtt tett. Boje határozott nemmel felel, mert amint mondja, előző vallomása egyáltalán nem felel meg a valóságnak.

— Előre megállapodtunk ugyanis — mondotta alig hallható hangon Boja — hogy ter-

rorista jellegű adjunk a történeteknek. — A diákcentrum megszervezésével az volt a célunk, hogy antiszemita harcot indítsunk.

Ezután az elnök kérdéseket tesz fel Boje előző vallomásával kapcsolatban, de az kitarátóan hallgat. Negulescu elnök többször felteszi a kérdést, Boje azonban idegesen néz körül a teremben és egyetlen szót sem válaszol. Majd többszöri unszolásra mindössze annyit hajlandó mondani, előző vallomását kényszer hatására tett.

Negulescu elnök: Nem volt szó egyáltalán a merényletről? Nem mondtad Veres Laurentiának, hogy Pop Ion alkalmas a merénylet végrehajtására?

És mivel Boje még mindig hallgat, Negulescu elnök biztatja:

— No, felelj hát.

Boje válasz helyett vizet kér arra való hivatkozással, hogy kiszáradt a torka és nem tud beszélni. Néhány perc múlva egy pohár vizet hoznak Bojenak, amit az lassan kortyontként iszik, de aztán sem ad választ. A feszült csend után Negulescu elnök felteszi kérdést:

— Zárt tárgyalást akarsz?

Megtehetjük, ha beszélni fogsz. Emlékszem, hogy amikor a le tartóztatási végzést aláírad, akkor beszéltél. Ennyit kell gondolkodnod a feleleten?

Ezután széklet hoznak Bojenak, mert panaszkodik, hogy nagyon gyenge. Leül, de felelni most sem akar.

Ezután Boje alig hallható hangon annyit mond, hogy idegsokk veit rajta erőt, nem tud beszélni. Majd amikor Negulescu elnök a szomszédos szobába akarja vezettetni, hogy megnyugodjék, Boje tiltakozó mozdulatot tesz és kijelenti, hogy hajlandó vallani, ha zárt tárgyalást rendelnek el.

Negulescu elnök ezután kiűrteti a termet és több mint háromnegyed óra hosszat tartó zárt tárgyalás alatt kihallgatják Bojet, majd ismét nyílt tárgyalás alatt Atófaneit vezetik be.

Belényesben hagyta feleségét -- Tenkén két nőtestvérrel él együtt

Hűtlen elhagyás címén vádlottak padjára került egy tenkei iparos

Nagyvárad, febr. 4. Boros Gáborné, Titeica ucca 3. szám alatt lakó asszony néhány hónappal ezelőtt feljelentést tett az ügyészségen különváltan élő férje ellen a II. Carol király büntető törvénykönyvnek a hűtlen elhagyásra vonatkozó paragrafusa alapján.

A feljelentésben előadta az asszony, hogy férje, akivel Belényesben élt együtt törvényes házasságban és gyermeke is született tőle — elhagyta minden ok nélkül és Tenkére költözött, ahol összeállott egy M. Ica nevű leánnyal, sőt annak 17 éves hugával M. Máriával is — aki ugyanabban a lakásban lakik — viszonyt folytat.

Előadja feljelentésében Borosné, hogy férje nem támo-

gatja őt és ő, valamint fia, aki munkanélkül van — a legnagyobb nélkülözéseknek vannak kitéve.

Boros Gáborné feljelentését az ügyészség áttette a tenkei csendőrséghez, ahol kihallgatták a férjet, aki kijelentette, hogy a vád nem helytálló, —

mert ő azért hagyta el feleségét, mert az megcsalta. Igaz, hogy Tenkén lakik, de M. Icát csak házvezetőnői minőségben alkalmazta és ezért 1600 lej havi fizetést ad neki. Tagadja, hogy M. Máriával viszonyt folytat; a leány azért lakik nála, mert a nővére tartja el.

Mit mond M. Ica?

Kihallgatta a csendőrség M. Icát is, aki jegyzőkönyvbe diktálta a következőket: Tíz év óta vagyok házvezetőnője Boros Gábornak és 9 évvel ezelőtt gyermekem született, azóta havi 1600 lejt kapok tőle. Hugom nem folytat viszonyt vele.

A tanuvallomások alapján az ügyészség vádat emelt Boros Gábor ellen hűtlen elhagyás címén. A törvényszék Dumitriu-Bogdan tanácsa elé került az ügy, de a vádlott nem jelent meg és miután az idézés nem volt szabályszerű — a tárgyalást elhalasztották.

„HORIA“
KIVONAT
használ hűlés, idegesség, n á t h a,
reumatikus fájdalmas betegségek
ellen.

János bácsi

olvasta-e, hogy Roosevelttel kijelentette, hogy Franciaországba vannak Amerika határai?

— Olvastam, oszt nem tudom megérteni, hogy miér' olyan dühösök emiatt az olasz, meg a német ujságok. Nem hogy örülnének, hogy ezután annak, aki Amerikába akar menni, nem kell hajójegyet váltania, hanem elég ha a francia határra utazik. Gondolom az a sok panyol menekült, aki most a francia határra érkezett, szintén úgy érzi magát, mintha Amerikába lenne — csak éppen, hogy a tengeribetegséget Frankónak kívánnyák

— Nem kell elviccelni a dolgot, öregem. Nagy dolog ez a kijelentés, hiszen közvetlenül Hitler beszéde után következett, miután a német kancellár bejelentette, hogy Németország visszaköveteli a gyarmatait.

— Oszt még aszongyák, hogy az amerikaijak nem szeretik a négereket. Amikor Ruszvelt pont a tanganyikaji négernek nevében válaszolt erre a követelésre. Igaz, hogy a német ujságok azt írják, hogy Ruszveltet a zsidók vesztegették meg, de aligha a német zsidók, mer' hogy azoktól minden pénzt elszettek.

— Mondja, öregem, örül, hogy egy földije is miniszter lett az új kormányban.

— De mennyire örülök, pláne, hogy még hozzá pont a kultusz lett a minisztere. Remélem, hogy abból is kultuszt fog csinálni, hogy városunkat segicse. Én nem kívánok sokat, csak éppen annyit, hogy minden váradi embert kötelezzék arra, hogy legalább egyszer napjában kocsikázzon, — ugyanazon az uton, amit az általa lefizetett közmunka pizbű megjavítanak.

Katonai
Livret
könyvecske
kapható a

Pásztor Ede cégnél

Oradea, Piața M. Viteazul 4

IPAROS UJSÁG

Harc a textil és ruházati céh központi székhelyéért

Egyik város szervezettségét másik pénzét dobja a küzdelembe — csak a tagok maradnak közömbösek

Miért?... Mi oka ennek a nagy közömbösségnek? Mit már nem lehet egyszerű indolenciának nevezni.

Ismerni kell, hogy a törvény a Céheket jelöli meg az ipar szelektálására az iparos érdekek képviselőinek kijelölésére. Ha semmi többet nem tartalmazna is és nyújtana e törvény — miként alapszik a Céh — már is adott volna annyit, hogy érdemes lenne ott tolongani a zászlaja alatt és azon a gyűlésen „1939 február 5 d. e.”

mely hívatta lesz kimondani, a megalakulást, elismerni az alapszabályt, megszavazni a teherbíró képességnek megfelelő tagsági díjat és megválasztott vezetőknek megadni a direktívákat. Elég volt a kontárkonjunkturából. Azokból, kik a legális terhek kijátszása révén tisztességtelen versenytársai voltak azoknak az iparral dolgozóknak, kiknek reszketniök kellett, hogy terheiket le róhassák és el ne hurcolják szerszámaikat és holmijukat, csak azért, hogy a holnap bi-

zonytalanságával tovább vihassák reménytelen harcukat. Hogy ígéretet kérjen a közgyűléstől, hogy a jövőben olyan iparos fogja védeni érdekeit adó és taxa tárgyaláson, betegsegélyző bizottságokban kik érik a terheket és azok limitálásáért vállalják is a harcot. — Ezer és ezer bajok szinte sürgeti a Céhek megalakulását, azok működéseit. Az iparoságnak nyitott könyve és érzékeny irányítója kell legyen a Céhek központ, mi legkisebb kiengesztelésre reagáljon.

Felhívás

A fodrász céh felhívja tagjait, hogy az 1939 február 1-i gyűlés határozata értelmében február 6-án 9 órára a Casa Nationalában, a Román Iparosok Szövetsége helyiségében, a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való belépés céljából megjelenni sziveskedjenek. A Casa Nationalából együttesen indulunk a városházára. Jigovan Joan elnök.

Az Építőiparosok Szövetségének közleménye

Értesítjük az építőipari csoportba tartozó összes szakmákat, hogy az alakuló közgyűlés idejének és tárgysorozatának megbeszélésére f. hó 7-én kedden este 6 órakor a Str. Alexandri 13. sz. alatti Szövetségi helyiségünkben taggyűlést tartunk.

Villanyszerelőket és érdeklődő szakembereket értesítjük, hogy f. hó 5-én vasárnap d. e. 10 órakor az „Elektron” izzólámpagyár mérnöke szakelőadást tart.

Az építőipari csoporthoz tartozó összes szakmák iparosait értesítjük, hogy f. hó 7-én — szerdán este 7 órakor a Str. Alexandri 13. sz. alatti Szövetségi helyiségünkben — a Céhcsoport megalakulására vonatkozó előkészítő közgyűlésre előértekeztetést tartunk.

— Felhívás az oradeai valamint a bihormegyei csizmadia iparosokhoz. Az oradeai Csizmadia Szindikátus 1939 január hó 22-én tartott közgyűlése egyhangú határozat mellett kimondta a Céh felállítását, egyidejűleg érintkezésbe lépett a Casa Nationalával, valamint a kisiparos liga bőrfeldolgozó iparosaival abból a tekintetből, hogy együttesen hajtsák végre a bihormegyei Céhek központ felállítását.

— Felhívás a bőrfeldolgozó iparosokhoz. Február hó 5-én vasárnap d. e. 10 órakor a

Munkakamara helyiségében, Céh alakuló közgyűlést tartunk és meghívjuk az oradeai és vidéki szakma iparosait, — hogy teljes számban feltétlenül jelenjenek meg.

A közgyűlésen képviselteti magát a cluji bőrfeldolgozó céh is, nagyszámu küldöttel, vala-

mint elvárjuk, hogy a vidéki szakmai csoportok is képviseltetni fogják magukat. A Bőrfeldolgozó céh ügyében felvilágosítással szolgál, vagy belépést szerezhetnek Illés és Dániel iparostársunknál, Oradea, Str. Saguna 1. „Bőrfeldolgozó Céh szervező bizottsága”.

A fémipari céh megalakulása után

A hét folyamán beszámoltunk már a fémipari Céh alakuló közgyűléséről. Az újonnan választott vezetőség a közgyűlés befejezése után értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy azonnal a legszélesebb akcióba kezd a vidéki iparoság beszervezéséért, információs és jogvédő irodát állít fel. Azonnal rendelkezésére áll az összes belépett tagoknak és

elsősorban a még át nem vett mesterkönyveket kollektíve fogja tagjainak megszerezni. Minden lehető el fog követni, hogy minden egyes tag érezze azt, hogy ez a szerv komolyan veszi és végre is hajtja a tagok érdekeinek megvédését. Elhatározta az igazgatótanács, hogy minden szerda este 8 órakor értekezletet tart. K. H.

Nagy érdeklődés mellett tartották meg évi közgyűlésüket a nagyváradi szobafestő, mázoló és cimpfestő iparosok

Az oradeai Építőiparosok Szövetségének Str. Alexandri 13. sz. alatti helyiségében az elmúlt héten a tagok teljes számban megjelentek. Soha nem tapasztalt érdeklődés nyilvánult meg a gyűlés iránt, a minek oka az volt, hogy égetően szükségessé vált iparos-problémákat megtárgyalják. Nevezetesen a mesterkönyvek, valamint a Céh törvények ismertetése hozta össze a festőiparos társadalmat.

Ambro János szakosztályi elnök megnyitója után Boldizsár Imre közölte, hogy a vizsgabizottság összetétele olyan, hogy a kisebbségi nyelvet is beszél, azért akik vizsgára vannak rendelve, minden félelem nélkül, bátran jöhetnek vizsgára, anélkül, hogy bárkinek is legkisebb bántódása lenne.

Ezek után ismertette még a

munkakönyvek mesterkönyvek és iparigazolványok összegét és a Céhtörvény részleteit. Ezek után az új vezetőség választására került sor. Elnök Ambro László. Alelnök Petrovits János és Feuerstein Béla. Pénztárnok Dávid Lajos, Ellenőrök: Takács Lajos, Szabó Lajos. Főtitkár Boldizsár Imre. Választmányi tagok: Winkler Sándor, Kovács Béla, Korodi László, Costin János, Melán Gheorghe, Daróczy János, Szegedi János, Pálffy István és Ambro János. A gyűlés lelkes hangulatban ért véget.

Gál-féle román-magyar és magyar-román szótár mindenkinek nélkülözhetetlen — csak 25 lei. Kapható lapunk kiadónivatalában.

Háboru esetén az ipart is mozgósítják Franciaországban

A hadianyaggyárak, a közszükségleti cikkek gyártói és a szórakoztatási ipar munkásai háboru esetén nem vonulnak be

Franciaország is, mint minden olyan nemzet, amely gazdasági, pénzügyi, politikai és kulturális fejlődését békésen akarja folytatni, manapság ahhoz a közmondáshoz tartja magát, hogy: ha békét akarsz, készülj a háborúra.

De háborúra készülni és háboruban megfelelni két különböző dolog. A háborúra készülés alatt rendszerint főleg a hadiszergyáraknak adandó hatalmas összegű megrendeléseket értik, a háboruban való megfelelésnek pedig a fegyverek számánál és modelljénél talán még döntőbb feltétele a Hinterland megszervezése.

Nó, az 1938. szeptemberében lejátszódott események, amikor a háboru kitörése minden pillanatban várható volt, ugyanolyan „kitűnő” próbája volt a Hinterland megszervezésének, mint mondjuk a spanyol polgárháboruban az új fegyvernemeknek. Európa legtöbb országában részleges mozgósítást rendeltek el, így Franciaországban is. A behívóparancsok kimentek, a behívottak bevonultak. És a hadvezetőség egyszerre csak azt vette észre, hogy egy ilyen mozgósítás esetén a háborút csak elveszteni lehet.

Egy megdöbbentő felfedezés.

Az történet ugyanis, hogy a háborúviseléshez legfontosabb üzemek, amelyekre fokozott termelési feladatok várnak, a hadmozdulatok megindulása esetén, szakmunkások nélkül maradtak és termelésük egyik napról a másikra megbénult. A dolog már az első napokban nyilvánvalóvá lett, mert a mozgósítással egyidejűleg a vezérkar bizonyos sürgős megrendeléseket tett és legnagyobb meglepetésre a gyárak azt a választ adták, hogy a megrendelésnek képtelenek eleget tenni.

Ez a válasz érthető meglepetést és aggodást keltett a nemzetvédelmi körökben és talán ennek a balul sikerült mozgósításnak is volt némi szerepe abban, hogy Daladier Münchenben hajlandó volt bármiben megegyezni, csak hogy az azonnali háborús veszélyt elkerülje.

Természetesen a mobilizált tömegek házaresztésével azonnal megkezdtek a mozgósítási tervek reformját, nehogy ez az eset megismétlődhesse és esetleg tragikus következményeket vonjon maga után.

A mozgósított ipar három kategóriája.

Az új mozgósítási tervben aztán alaposan utánagondoltak

a dolgoknak és végül is három csoportot állítottak fel a háboru esetén mozgósítandó ipari munkásság szempontjából. Ez a három csoport a következő:

1. A hadianyaggyárak, úgy mint a munició, ágyú, tank, fegyver és repülőgépgyárak, valamint az ezen gyárak nyers anyagellátását szolgáló üzemek, mint a vas és acélöntődék, gázgyárak, elektromos üzemek és bizonyos fajta szövőgyárak. Ezeknek a gyáraknak a munkásságát egyáltalán nem vagy csak legvégső szükség esetén és akkor is a lehető legkisebb számarányban hívják be.

2. A második csoportba azok az üzemek és gyárak tartoznak, amelyek a civilakosság elemi életszükségleteit vannak hivatva fedezni, így az élelmiszergyárak, pékségek, ruházati cikkek gyárai stb. Tekintve azonban, hogy ezeknek az

Tudja-e Ön, hogy

30-40%-al

kisebb lesz a villanyszámlája,

ha gazdaságos villanykörtét használ? A

SUPER LUMEN villanykörte

szenzációsan gazdaságos, tartós és amellet olcsó

Minden szaküzletben kapható!

Gyári főlerakat:

Bazilli-Deák Oradea, Dr Aurel Lazar
u. 1. Telefon 35-36

iparágaknak legfontosabb üze-
mei már az első csoportban is
szerepelnek, itt csak a hadse-
reg ellátásán kívüli üzemek
jönnek számításba. Ezeknek a
gyáraknak a munkásait is
mellőzik az első behívásoknál,
szükség esetén azonban megfe-
lelő számarányban behívha-
tók.

3. Végül a harmadik csoport-
ba azok a vállalkozások tartoz-
nak, amelyek bár nem első-
rendű fontosságu létszükség-
leti cikkeket termelnek, de a
civilakosság helyzetének meg-
könnyítésére, az általános han-
gulat kedvezővé tételére alkal-
masak. Ebbe a csoportba tar-

toznak többek között a sajtó
munkásai, a szórakoztatási ipar
(színház, mozi, film stb.) al-
kalmazottai is. Ez a csoport az
első mozgósításnál is behív-
ható, de behívása a lehetősé-
gekhez képest elkerülendő.

A meglévő és hiányzó tanulság.

Vagyis, a francia vezérkar
arra a meggyőződésre jutott,
hogy a termelő háttér meg-
szervezése legalábbis egyenlő
fontosságu a bevonuló kato-
nák számával és ha szükség
van rá, inkább a létszám hoz-
zon áldozatokat, minthogy a
termelés akadjon meg.

Furkósbottal fenyegette meg a segédjegyzőt 15 napi fogházra ítélték

Nagyvárad, febr. 4. Balas
Nicorici Ioan Curatele község-
beli lakos hátrálékban volt az
adóval és ezért a jegyzőség
egész tisztviselő kara felkere-
kedett, hogy behajtsa az adót
a rosszul fizető gazdától. Pop
Ioan Segédjegyző kérte Balas
Nicoriciot, hogy fizesse meg az
adót, majd mikor az megtagad-
ta, foglaláshoz kezdett. Balas

butorait lefoglalta, majd sze-
kére akarta rakatni, hogy fel-
vitesse a község házára. Balas
Nicorici erre kiment az udvar-
ra és egy hatalmas furkósbottal
tért vissza. A bottal meg-
fenyegette a segédjegyzőt és
megakadályozta, hogy folytas-
sa a foglalást.

Pop segédjegyző az eset után
azonnal feljelentést tett Balas

ellen és az ügyészség hatóság
elleni erőszak címén megindi-
totta ellene az eljárást. A nagy
váradai törvényszék foglalko-
zott az ügygel és 15 napi elzá-
rássra ítélte Balas Nicorici Io-
ant. Balas felebbezett, a tábla
azonban elutasította a felebbe-
zést és helybenhagyta a tör-
vényszék ítéletét.

Oreg ember nem vén ember

126 éves és most akar huszonkettedszer nőülni

Helsingfors, febr. 4. Egy régi
finn mondás szerint, ha az al-
kohol és a fürdő nem segít,
akkor ott kár már minden or-
vossáért: segítség nincs. És
Finnországban a két dolog
rendkívül nagy szerepet ját-
szik. A finnek alig tudják el-
képzelni az életet a mindenna-
pi fürdő nélkül, de alkoholt is
annyit isznak, amennyit a vi-
lág más táján kevesen. Finnor-
szágban nem bámulják meg az
emberek azokat, akik felvágva
a jeget elmerülnek a „hűs
hullámokban”, mert ott majd-
nem mindenki télen is hideg
vizben fürdik. Viszont olyan
keves berugott emberrel sem
találkozik, mint nálunk, pedig
mint mondtuk, a szeszes italek

nak igen nagy a keletjük. En-
nek az érdekes életmódnak
mégis az a következménye,
hogy a finnek igen soká élnek
és a száz éven felüliek nem
mennek ott ritkaságszámba.

De az orosz határ közelében
élő Mitrov nevű több mint 100
éves aggasztán mégis nemzeti
hős számba megy. Állítólag hi-
teles íratok birtokába bizonyit-
ja, hogy most tapossa életének
126-ik évét, vagyis születése
pontosan Napoleon oroszorszá-
gi hadjáratával esett egybe.
Mitrov kitűnő egészséggel ör-
vend. Még ma is majdnem na-
ponta egyedül megy az erdőbe,
hogy faszükségletét elhozza és
minden más dolgot is látható
megerőltetés nélkül végez el.

Eddig huszonegy asszonyt te-
metett el, de még mindig nem
csömörlött meg a házaselettől,
mert a napokban szándékozik
a huszonkettedik leánynak be-
kötni a fejét. Egész Finnország
készül erre az esküvőre, ame-
lyet mint valóságos nemzeti
ünnepet akarnak megülni.

— Népbetegségek. A rheu-
ma és köszvény (csusz) a legal-
terjedtebb betegségekhez tar-
tozik. Különösen a reumások
szenvednek sokat, mint ahogy
az a hivatalos statisztikából ki-
tűnik. Ezen betegségek leküz-
désénél különösen bevált a To-
gal-tabletta.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 9

De azt hiszem akkor sem nyitnám ki a számat a bizalmatlan rendőrség előtt, ha tiszta lenne a lelkiismeretem. És ez a Mr. Willis már két hónapja nyagatja. Tudom, hogy milyen kellemetlen lehet ez magának. De ne törődjék vele — vigasztalta a leányt s kenetteljes hangnemben folytatta —, mert boldogok azok, akik üldözést szenvednek el az igazság kedvéért...

Harriet kiéssé kényszeredetten nevetett.

— Erre nem pályázom — mondta. — De nem is olyan kellemetlen. Ha ő nem unja, hogy mindig ugyanazt hallja...

A barátságos üzletvezető elégedetten morgott és tréfásan megfenyegette a leányt mutatójával.

— Képes rá, hogy az igazság kedvéért dolgozzék... Igen igen... Ő, te erénytelen ifjúság.

Harriet Talmadge látszólag könnyedén fogadta a látogatás bejelentését, de most nyugtalanul várta a felügyelő érkezését.

Mit akarnak tőle? Már több ször a Scotland Yardra idézték és Willis azóta is fölkereste az irodában egy-két kérdés miatt. S emellett majdnem mindent elmondott: Roger Giddens-t, aki tíz évvel idősebb volt nála, gyermekkorra óta ismeri. A férfi révén került az Általános Gyarmati Bankba s mindig jó barátságban voltak. Nem is titkolta, hogy a férfi egyszerre megbolondult s el akarta venni feleségül. Emiatt támadt az első nézeteltérés közöttük. Aztán elhatározta, hogy a Morley & Sons-nál elfoglalja a kedvezőbb állást és a családi háztelpről Morleys Drift-be költözik. De Giddens is észretért végre s minden a régiben maradt.

Azon a napon, amikor a férfi eltűnt — vasárnap volt — meglátogatta a leányt Morleys Driftben s ha álmodozónak és zavarnak is látszott, nyugodtan beszélgetett a leánnyal a legmindennapibb dolgokról. Este felé elkíserte az állomáshoz, de Giddens féluton arra kérte, térjen vissza, minthogy esni kezdett és Harriet könnyű ruhát viselt.

Azóta nem látta, nem hallott róla s nem tudott róla sem mit mondani, ami érthetetlen tettét és eltűnését megmagyarázhatná. A leány tudomása szerint elég szép főpénztárosi fizetésén kívül kis vagyona is volt Giddensnek és rejtélynek tűnt föl előtte, hogy a férfi a bank pénzéhez nyúlt.

(Folytatjuk)

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSIA

Részletre is olcsón ruházkodhat; Tóbiás divatszabóságában, Piata Bisericei.

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi képekről élethű nagyítások
Str. Alexandri No. 4.

ALLA'S

Megbízható újságírókat jó keresettel felvesszünk Hegyközü, Szalárd, Csátár, továbbá Szalárd, Hodos és Szent Imre községek részére. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Fiatall mindenest, ki főzéshez is ért, valamint egy bejárónót takarításra, aki szépen mos vasal, azonnalra felvesszük Str. Nic. Jorga 21. II. em. ajtó 20. 340

Mindenes szobaleány kis csatláshoz 15-re felvétetik. Stern műszerész, Avram Iancu 18. 364

Nyomdai tanulóleányt felvesszünk a Pásztor nyomda. (Román előnyben.) Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Jóházból való 14-15 éves tanulóleányt alkalmaz Balázs, fűszerüzlet. Str. Alexandri 34. 351

Önállóan dolgozó elsőrendű férfi masamódot keresünk „Anny” kalapszalonn, Cluj Reg. Ferd. 26. 363

Cipészsegédet ágó munkára felvesszük. Szabó, Fabricilor utca 26. 362

Fiatall, ügyes asztalossegéd felvétetik. Str. St. O. Iosif 7. 359

Felrobbant és elsüllyedt egy görög hajó a Fekete tengeren

Galac, febr. 4. A galaci tengerészeti hatóságok rádiogrammot kaptak, amely közölte, hogy a „Delioghi” hajó fedélzetén, amint Istambult elhagy

Szőlőművelést fiatal házaspárt havi fizetéssel vagy napszámra felvesszük. Porkoláb, Calea Emil Isac 20. (Görög-oldal.) 361

Férfi konfekcióra segédek felvesszük. Szabó, P. Capelei. 368

Szőnyegjavítást harisnyaszem felszedést és egyéb kézimunkát vállalkoz. Nemesné Str. Ispirescu 13/a. 360

VÉTEL-ELADÁS

Jókarban levő fekete öltöny eladó. Str. Beogradului No. 10. 367

Egy hold szőlő föld eladó. Calea Munților 44. Tyukodine, Tüdőszanatórium felé. 366

Egy sötét háló esetleg külön is eladó nagyon olcsón Tichindeal 14. 365

Eladó teljesen új 50-es, 100-as légfűtőes csibeköltőgép, továbbá 300-as, 500-as műanya. Kühne gyártmányok. Oradea, Str. Franceza 12. 43

KÜLÖNFÉLE

Multat jelent, jövőt mondok 20 leiert és bármilyen bajaiban segíteni tudok. Moldova ucca 58-a. Oradea. 5201

Bármilyen ügyes-bajos dolgaiban segítünk. Forduljon bizalommal hozzám. Calea Izvorului negyedik 31. alsó tüdőszanatórium ut. 355

LAKÁS

Kétszobás, földszintes lakást, lehetőleg kertes udvarban keresek május 1-re. Cimeket a kiadóba kérek. 345

A „léleklátók” 300 ezer lejt csaltak ki egy üldözési mániában szenvedő tisztviselőtől

Bukarest, febr. 4. Szokatlan ügyben folytat vizsgálatot a fővárosi rendőrség. V. P. városi tisztviselő, aki üldözési mániában szenvedett és szellemlátomásai voltak, Titi Florescu, továbbá Theodorescu Nicolae, aki magát „Nostradamus mesternek” címezte, valamint Mia jónőtől kért tanácsot,

ta, robbanás történt és a hajó elsüllyedt. A hajó gépész-mérnöke a tengerbe fulladt, öt tengerész pedig súlyosan megsebesült.

hogy nyugtalanító látomásaitól megszabaduljon. A három „lélekorvos” több mint 300.000 lejt csalt ki a gazdag tisztviselőtől, akinek látomásai azonban természetesen nem maradtak el. A rendőrség mindhárom álszással és szuggesztíóval gyógyító kuruzsló ellen megindította az eljárást.

Rádió műsor

VASARNAP

BUCURESTI. 7.30. Torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 10 Istentisztelet közvetítése. Majd egyházi felolvasás és egyházi zene közvetítése 13.10 Déli hangverseny. 20 A nemzet órája. 20.15 Gramofon lemezek közvetítése. 20.50 Michelin csellóművész hangverse nyének közvetítése. 21.15 Operett előadás. 23 Hírek, felolvasás. 23.40 Vendéglői zene közvetítése. Majd hírek külföldre németül és franciául. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 9 Hanglemezek. 10 Hírek. 11 Református Istentisztelet. 12 Egyházi ének és szentbeszéd. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Hangverseny zenekar. 14.05 Egészségügyi Kalendárium. 15 Hanglemezek. 16 Gazdáknak. 16.45 Regősesoport. 17.30 Előadás. 18 Katona zenekar. 19 Felolvasás. 19.30 Magyar nóták. 20.30 Sport. 20.40 „Gyurkovics lányok”. 22.40 Hírek. 23 Jazz-hármas. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ

BUCURESTI. 6.45 Torna. Reggeli hangverseny. Hanglemezek. 12 Szórakoztató zene, hanglemezek. 13 Időjárásjelentés, időjelzés. 13.10 Déli hangverseny. 13.40 Gramofonlemezek. 14.15 Hírek, időjárásjelentés. 14.30 Gramofonlemezek. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 20 Felolvasás. 20.15 Operett-részletek. 21 Felolvasás. 22 Hírek. 22.15 Gramofonlemezek. 23 Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd hírek külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST. 7.45: Torna. hírek, hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 13 Déli hangverseny, időjárásjelentés. 13.10 Zongoraszámok. 13.45 Hírek. 14 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 14.20 Pontos időjelzés. 15.35 Hírek, árfolyamhírek. 17.15 Diáklőra. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Cigányzene. 18.40 Előadás. — 19.10 Leánygimnáziumi ének. 19.40 Közvetítés a cserkészszövetség simühelyéből. — 20.05 Hegedűszámok. 20.35 „A régi fény ma is melegít”. 21.05 Előadás. 22.10 Hírek. 23.05 Időjárás. 23.10 Lemezek. 24 Cigányzene. 24.40 Francianyelvű előadás. 1.05 Hírek.

Az új törvény által előírt hivatalos

lakó-bejelentési úrlapok

kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Piata Mihai Viteazul No. 4.
Telefon 2800.